

25
D. D.

DISSERTATIONIS ACADEMICÆ,
EXPLICATURÆ QUESTIONEM:

AN SVETHIA
PLURES OLIM HABUE-
RIT INCOLAS,
QUAM NOSTRO ÆVO?

PARTEM PRIOREM,

*Consensu Amplissimi SENATUS Philosophici
in Illustri ad Auram Athenæo,*

PRÆSIDE

MAG. JOHANN E
BILMARK,

HIST. & PHIL. PRACT. PROF. REG. & ORD.
atque Facult. Phil. h. t. DECANO,

PUBLICO EXAMINI SUBJICIT

LAURENTIUS CHRISTIERNUS
BJÖRKGREN,

OREBROGIA - SVECUS.

DIE IX. DEC. ANNI MDCCLXVII.

H. A. M. S.

VIRO SPECTATISSIMO atque CONSULTISSIMO,
D^N. CAROLO JACOBO
D O B B I N,

Ad Dicafterium Aboënse V. NOTARIO Dexterrimo,

NUTRITIO BENIGNISSIMO.

*Quum inde ab illo tempore, quo in honestissimam TUAM
Domum admissus fui, plurima in me exstare volueris
favoris plane singularis documenta, hanc prætermittere occa-
sionem haud potui, quin TIBI publice significarem, quod gra-
tissimo animo TUA prosequar beneficia. In pignus igitur ob-
servantice nunquam intermorituræ suscipias has studiorum
meorum primitias, quas TIBI oblatas volui ac debui. Ego
vicissim DEum, omnis boni datorem ac remuneratorem, ad-
fiduis fatigabo precibus, velit TE, Tuamque honestissimam
Familiam omni felicitatis genere ad seros usque mortalitatis
terminos macltare. Sic ex intimis cordis recessibus vovet*

CONSULTISSIMI NOMINIS TUI

observantissimus cultor

LAUR. CHRIST. BJÖRKGREN.

§. I.

Dantur haud pauci Eruditi, qui vetustissima tempora adeo admirantur, ut homines, sæculis Heroicis viventes, solos fortes, solos justos atque felices prædicent; ex quo persuasione culmine si in nostram forte despiciant ætatem, nihil nisi languorem, vitia & infortunia animadvertunt, saltem experiri sibi videntur. Quid? Quod eo usque progrediantur nonnulli, ut non non solum animalia jam decrevisse, sed ipsas quoque arbores quondam robustiores ostentasse truncos & grandiora cacumina motasse, in compertis habeant. Quos igitur si quis interrogaverit, an plures olim fuerint orbis incolæ, quam nostro reperiantur ævo? Hanc quæstionem non solum graviter adfirmant, sed in robur sententiæ tam rationum firmata, quam stupendos adferunt calculos (a). Nostrum non est, hos opinionum lacertos nunc examinare, quam operam in se suscepit acutissimus HUME (b), qui multas præstigiâs sollerter removet, sed angustiori circo nostra, si quæ sit, terminabitur industria, indagatura scilicet: *An Suethia plures olim habuerit incolas, quam nunc in Patria inveniantur?* Arduum valde esse hoc argumentum in tanta præsertim, quanta jam labora-

mus, veterum monumentorum inopia, nemo facile ambiget; si vero quis idem magis curiosum, quam utile censuerit, nos contra existimamus, utilitatem cum jucunditate in propositæ quæstionis resolutione esse conjunctam. Quum enim cordato Politico non sufficiat, præsentia tantum intueri, verum aciem mentis in remotissima quoque intendit tempora, ut ex utriusque ævi comparatione intelligat, quid expectandum, quidve agendum ipsi sit: qualis autem antiqua patriæ suæ facies fuerit non ex Oratorum aut Poëtarum magnificis narrationum coloribus, sed ex ipsa regionis natura & variis institutis, quæ tunc vigerunt, colliget. Illi enim plerumque non licitum modo, sed grati animi erga Majores officium esse censent, horum conditionem quibusvis imaginationis flosculis ita adspergere, ut, quod venustum sit, tantum appareat, quod horridum vero, in conspectum non veniat. Veterum autem elogia probaturus, cum ad alia momenta, tum imprimis ad numerum incolarum, quantus hic diversis fuerit temporibus, attendet; siquidem in confesso est, quod, quo plures & simul bene morati in republica quadam fuerint cives, eo ipsa felicitatis culmini sit propior, quæ contra minuitur, pro ut numerus talium civium decrescat. Quod si harum propositionum nexum quis non facile admiserit, cogitet tantum, quod quo plures ali-

cubi

cubi fuerint cives, eo plures ad salutem publicam conferant symbolum, eo plura quoque ibi sint vitam sustentandi adminicula, quæ partim beneficæ naturæ, partim industriæ accepta referunt, & quibus tranquille frui ipsis conceditur; adeoque numerus civium plerumque indicat regionis ubertatem atque incolarum commoditatem & securitatem, id est: felicitatem civilem. Si igitur nos in sequentibus ostendamus, majorem nunc in Patria esse civium numerum, quam olim fuerit, ingenuus quisque Lector sese invitari sentiet, ad Divinam benedictionem agnoscendam & celebrandam, quippe Cui tantum munus est tribuendum. Tum fas quoque erit REGUM nostrorum; qui proximis his floruerunt sæculis, prudentiam prædicare, qui ut incrementum civium promoverent, nullis pepercerunt curis, sed sollicitè curarunt, ut benignitatis sensus ad seros etiam pertingeret nepotes. Vides itaque C. L. non jejunam aut sterilem in se esse materiam, quam enodandam sumimus, sed si quid tale in ipsa animadvertas tractatione, hoc vitium infantiaë nostri ingenii tribuas; cujus ut mitiorem agas Censorem, enixe rogamus & contendimus.

(a) Multam operam huic argumento tribuit H. VOSSIUS; longius adhuc tamen progreditur Illustr. MONTESQUIEU, qui ex calculo subducto contendere non dubitat, quod vix quinta hominum pars nostro ævo reperiatur, quæ fuit tempestate JULII CÆSARIS, vid. *Lettres Persanes* v. m. 255. seqq. nec non *L'Esprit des Loix* Liv. XXIII. Chap. 17. 18. 19. (b) Vid. *Discours Politiques* par Mr. HUME. *Discours* X. T. I.

§. II.

Ad constitutionem atque fecunditatem hominum haud parum confert ipsa cœli solique indoles. Sive enim aër, quem continuo sorbemus, in nostram substantiam tandem convertatur, sive motum partium fluidarum solummodo promoveat; utroque modo egregie nobis consulitur, si aër purus, nec variis oppletus fuerit exhalationibus. Enimvero quum sol radios in regiones nostras oblique spargat, tantam vaporum copiam ex terræ gremio apud nos non educit, quanta meridionales adligit populos; quare exoptata gaudemus serenitate, dum australes spissis atque foetidis sæpius involvuntur nebulis. Non equidem negamus, quin frigoris vehementia subinde premamur, quod tamen incommodum minus est, quam sibi persvadent Australes, imaginationem potius, quam fidam consulentes experientiam. Frigoris enim hiemalis rigorem imminuere pro arbitrio possumus, accenso in cameris nostris foco; dum Australes, fervidum solis æstum declinaturi, profundas subire coguntur speluncas, ubi à venenatis animalibus & noxiis vaporibus præsentissimum illis sæpe imminet exitium. Frigus vero corporum nostrorum fibras condensando, eadem firmiora reddit, promovetque ita sanguinis circulationem; unde major oritur alacritas & vigor ille, quem in desiderato plerique habent

Australes. Frigus denique rabiem pestis & morborum contagiosorum impetum cohibet, ne in perniciem generis nostri sæviant. Quæ amplius de præstantia orbis Suiogothici dicenda forent, egregio PAULI VARNEFRIDI testimonio completimur: *Septentrionalis, inquit, plaga quanto magis ab æstu solis est remota, & nivali frigore gelida, tanto salubrior corporibus hominum, & propagandis est gentibus magis coaptata; Sicut e contrario omnis meridiana regio, quo solis est fervori vicinior, eo tempore morbis abundat & educandis est minus apta mortalibus. Unde fit, ut tantæ populorum multitudines Arctico sub axe orientur (a)* Hinc dispiciendum est, an clima Hyperboreum olim præstantius & melius fuerit, quam nunc reperiatur? Asperum esse sibi cælum fatebantur Scythæ, de antiquitatis gloria cum Ægyptis contendentes, quamvis haud procul a Ponto Euxino tum habitarent (b); unde colligere licet, quod in terris borealibus, utpote magis adhuc incultis, durius clima tunc fuerit. Habet quidem frigus, ceu modo ostendimus, sua commoda; at si idem nimis sit intensum & diuturnum, mortalibus impedimento est, quo minus ea comparare possint, quæ ad vitam sustentandam necessario requiruntur, quibus in angustiis haud magna expectanda est hominum multitudo. Valet enim tritum proverbium: *Sine Cerere & vino vel potu friget Venus.* Enimvero si aliarum per Europam terrarum facies intueamur, plerarumque multo mitio-

tiorem adsp̄ctum nunc animadvertimus, quam olim fuerit. Italiam modo consideremus. Docent annales, quod anno U. C. 480 tantum frigus meridionales h̄sce oras adflīxerit, ut arbores vehementiam ejus horrentes contabuerint. Ipse Tiberis glacie constrictus, atque terra per quadraginta dies nive tecta fuit. Id vero non insolens fuisse, testantur scripta HORATII, JUVENALIS, aliorumque. Nostro autem ævo Tiberis glacie non obducitur, & hiems asperrima habetur, si nix intra biduum non liquefiat (c). Porro si quis ex indiciis TACITI Germaniam nunc quæreret, ad inhospita usque Lapponum tesqua excurreret. Vocat enim eandem informem terris, asperam cælo, tristem cultu adsp̄ctūque, nisi si Patria sit (d). Et paulo post: *Terra etsi aliquanto specie differt, in univ̄sum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda --- satis ferax, frugiferarum arborum impatiens, pecorum secunda, sed plerumque improcera, ne armentis quidem suis honor aut gloria frontis* (e). Quo circa merito exclamat LIPSIVS: *O! quam hæc nunc aliter, & Germania oppidis, populis, ingenis, artibus & opibus cum quavis terrarum contendit* (f). Quæ TACITI verba, si quis justa mentis lance pensitaverit, mitius clima orbi Svio-Gothico, utpote borealiori, antiquissimorum temporum habita ratione, non tribuet; nisi *parthodorianas* vitio in transversum actus fuerit. At quam longe nunc absumus ab illo Majorum squalore; diminuta sunt incommoda, quæ hos adflīxerunt, tantum
fri-

frigoris superest, quantum ad nostrum requiritur vigorem: caloris diuturnioris facti fumus particeps, nec tamen australium sentimus torporem & calamitates. Ex quibus luculenter apparet, quod clima Hyperboreum non minus nunc fa-veat procreationi generis humani, quam olim, siquidem per culturam evaserit magis temperatum.

(a) De Gestis Longobardorum Libr. I. Cap. I. (b) vid. JUSTINI Histor. Libr. II. Cap. I. (c) vid. L'Abbé du BOS Vol. II. Sect. 16. cit. ab HUME loco ruper citat. p. m. 286 & 287. (d) vid. German. TACITI Cap. II. (e) vid. Libr. modo cit. Cap. V. (f) vid. Ejus notas ad TACITUM.

§. III.

Ubicunque terrarum sunt homines, qui sufficientibus vitæ sustentandæ adminiculis gaudent, ibi etiam incrementum civium sperari potest. Quod adeo verum est, ut Politici ex abundantia alimentorum ad civium frequentiam argumentari non dubitent. Hinc acutissimus HUME:

A - la vérité un Pays dont le climat & le terroir sont propres aux vignes & produissent beaucoup de vin, sera toujours plus peuplé que celui, qui ne produit que du bled, & celui-ci plus que celui, qui ne produit que des paturages. (a)

Quod ad Majores nostros attinet, varios quidem exercuerunt vitam sustentandi modos, quos inter præcipuum sibi locum vindicant piscatus & venatus. Ille quidem multo copiosior olim, quam apud nos, fuisse videtur, quamvis his maris atque fluviorum spoliis etiamnum laute fatis fruamur; attamen cum veteres Scandiani idoneis instrumentis, quibus vagabundas piscium cohortes qua-

quavis anni tempestate comprehendere possent; diu destituerentur, nec non sal desiderarent, quo pisces condire & ita in futuros usus servare poterint; verisimile est, quod hujus obsonii inopia sæpe laboraverint, nisi pisces, æstate captos, radiis solaribus exposuerint & ita torruerint. De venatu idem ferme valet, quod de piscatu; immo labor hic ob velocitatem & circumspeditionem naturalem animalium silvestrium paullo operosior erat. Damus omnino, Majores nostros tanta peritia sagittas jaculandi fuisse gavisos, ut propter eam Scythæ nuncupati sint; attamen quum aptis carerent machinis, industriam eorum tam aves quam quadrupedes sæpe eluserunt. De FENNIS perhibet inter alia TACITUS, quod in sagittis sola spes fuerit, quas inopia ferri ossibus asperaverint; item quod viros comitarentur femine in venatu & partem prædæ peterent (b). Qui apparatus venatorius & quod vitæ genus inopiam alimentorum valde produnt. Præterea vitæ Majorum sustentandæ inservit *Res pecuaria*: sed cujus indolem, qualis olim fuerit, nobis non satis perspectam nunc habemus. Sive autem more Lapponum cervis Rheno-nibus tantum gavisi fuerint; sive rursus pecudes & armenta pascere consueverint, exiguam tunc horum multitudinem habuerunt, siquidem culturam pratorum, quæ pabula per longam hiemem porrigerent, neglexerint. Inter lucrosa vitæ sustentan-

tandæ adminicula, a Majoribus usitata, referuntur quoque *Latrocinia & Piratica*. Et diffiteri certe non potest, quin Mavortia Gothorum proles, opimis spoliis onusta, sæpe domum redierit; interdum tamen dum strictis gladiis victum petierunt, vitam prius amiserunt, quam latrantem saturare potuerint stomachum. Esto autem, quod Majores varia venatione abundaverint; certum tamen est, quod in aliis innoxiiis atque sustentationi generis humani a Supremo Numine præcipue destinatis artibus, nobis longe inferiores fuerint. Huc imprimis referimus *Agriculturam*, Oeconomix basin & alimentorum promam condam. De Germanis, quorum nomine veteres Scandianos fuisse comprehensos constat, testatur JULIUS CÆSAR: *Quod Agriculture non studeant, sed major pars victus eorum lacte, caseo & carne consistat (c)*. Huic pollicem ex nostratibus premunt STIERNHÖKIUS & VILDE quorum ille adserit, *priscos Suio-Gothos cortice abietenino & quercino, cum panes non suppetere, victurasse (d)*. Hic autem ex SNORRONE colligit, *provinciam, Tuundalandiam dictam, tantum agros, sed sero & mediocriter cultos, habuisse (e)*. Quod sicut de primis post immigrationem in has oras sæculis valere censemus; ita postmodum, etiam sub Dynastia Ynglingica, sylvas quotannis exustas, densisque favillis semina mandata fuisse, perquam verisimile est. Quam arcte nihilominus in Scandia olim

habitaverit Ceres, & proinde munera sua parce distribuerit incolis, vel inde constat, quod partim inhumana prorsus ratione annonæ ubertatem sibi procurare interdum sategerint, partim quod circa initium introductæ Religionis Evangelicæ in Patriam agricultura in multis adhuc regionibus fuerit neglecta: cujus vero lætissimam nunc apud nos faciem videmus; vident & exteri progressusque ejus hinc mirantur, inde invident. Quid dicam de artibus manuariis, quæ victunt & amictum suis cultoribus liberaliter suppeditant? Has nostri Majores & valde fordidas & a sua dignitate remotissimas putarunt, nec ultra prægnantem necessitatem exercuerunt; nefas procul dubio censentes, machinis applicare manus, quas gladiis & martis ministerio pridem devoverant. Hostes enim vocare & vulnera mereri, quas res ullas alias tractare maluerunt. Feroci Majorum nostrorum genio magis convenisse videntur *Commercia*, quæ ad vitam sustentandam & ornandam plurimum conferunt. Enimvero quum piratæ maria perpetuo fere infesta redderent, atque incertum esset, an naves exoticæ, quæ potius Urbium subirent, vel permutationem mercium desiderarent, vel exitium oppidorum meditentur; facile intellectu est, commercia valde rudia fuisse, donec per Christianismum receptum mitescere cepissent incolarum mores. Ex quibus omnibus in
me-

medium jam allatis firmiter colligimus, nos multo pluribus & commodioribus vitam sustentandi adminiculis, quam Majores nostros, gaudere.

(a) Vid: *Discours Politiques Tom. I. p. m. 187.* (b) in *German. Cap. XLIV.* (c) Vid. *Libr. VI. de bello Gallico.* (d) *Libr. II. Cap. VII. p. m. 292.* (e) *Conf. Histor. Pragmat. p. m. 73.*

§. IV.

Sicut plantæ, quantumvis fertili solo satæ sint, optatos tamen fructus non protrudunt, nisi contra aëris & animalium injurias sollicitè defendantur; ita in republica bene constituta, quæ de Civium numero sibi gratulari cupit, non sufficit, adminicula vitæ sustentandæ inservientia comparare, sed insuper requiritur, ut hi justa libertate ac tranquillitate gaudeant, ipsorumque felicitas egregiis promoveatur institutis. Concedimus equidem, imperium SyioGothicum non omni ævo ejusdem fuisse tenoris aut rigoris, illud tamen moderatum fuisse vel inde constat, quod Reges nostri ab antiquissimis retro temporibus non dedignati sint, cives suos in societatem consiliorum & administrationis imperii admittere; quo factò, libertati horum perquam fuit consultum. Per leges quoque securitati suæ firma circumposuerunt præsidia; per fundamentales enim impediverunt, ne Principes auctoritate & potestate sua in perniciem civium abuti possent, per ceteras vero civiles petulantia & nocendi pruritu maleferiatorum validum injece-

runt capistrum. Et quum ad incrementum civium multum conferant instituta, quæ matrimonia, illa generis humani seminaria, & ordinant & tuentur; talia etiam prudentiæ Regum nostrorum debuerunt Majores. Quare TACITUS *severa apud illos fuisse matrimonia perhibet, nec ullam morum partem magis laudaveris*(a). Tantum quoque habitum fuit probrum, fidem conjugii datam fallere, ut feminae, quæ modestiæ ac pudicitiae limites semel transilierat, nulla spes superesset, alii marito nubendi, quamvis & propter formæ venustatem & lautam, quam secum ferret, conditionem esset commendabilis(b). Ut alia multa reticeam instituta, quibus matrimoniorum sanctitatem promotam iverunt. Enimvero nec in hoc puncto Majoribus nostris sumus inferiores; sed sicut in clariori rerum atque officiorum cognitione, per veram Religionem atque sobriam Philosophiam, acquisita versamur, quum illi creperam tantum disciplinarum auroram intuebantur; ita imperium Sviõ-Gothicum egregie jam est constitutum & talibus fruimur institutis, quæ ad libertatem, securitatem atque incrementum civium apprime conducunt: quod neminem ignorare arbitramur, nisi domi hospes & peregrinus in Patria fuerit.

(a) In German. Cap. XVIII, & VERELH not. ad Herwar. Histor. p. 131. (b) Vid. DALINI Hist. Tom. I, p. m. 270.

§. V.

Ad ingentem illam hominum multitudinem, qua Suio-Gothiam olim non tam habitatam, quam potius inundatam fuisse, plurimi nimis liberaliter credunt, multum contulisse putant Polygamiam, qua Majores nostros fuisse delectatos, sibi aliisque persvadent. Quocirca duo a nobis examinanda veniunt; cum an polygamia ad incrementum populorum reipsa conducatur? tum quid de Polygamia veterum Hyperboreorum sit statuendum. Postquam igitur calculum natorum & denatorum politiores quæque per Europam gentes instituere cœperunt, satis constitit, quod numerus puerorum & puellarum, in lucem quotannis prodeuntium, sit ferme æqualis, nisi ille hunc aliquantum excedat. Singulis itaque maritis binæ aut plures uxores concedi non possunt: ubi enim unus quatuor ex. gr. duxerit uxores, tres alii a conjugio abstinebunt. Dubitari autem non potest, quin mulier plures ex marito, quem sibi solum habet, susceptura sit liberos, quam ex eodem concipiet, si divisum inter plures uxores quarta modo aut decima aut centesima parte suum vocare possit. Ita quidem si naturam ipsam ducem sequamur, ad incrementum civium nihil vel omnino parum conferet Polygamia. Quod ne quis invita experientia dici existimet, illos adeamus populos, qui uxorum

frequentia delectantur. Pandantur eorum Gynæcea, ubi occurrunt feminarum greges, sed quibus liberorum multitudo nequaquam respondet. Hi insuper graciles plerique & juncei sunt, & eorum pallidæ facies exhaustum patris vigorem produnt & se molliores pollicentur posteros. Ex quibus liquido apparet, Polygamiam multiplicationi generis humani non tantum non favere, sed potius eidem maxime contrariam esse. Sed ad veteres Scandianos regredimur: qui num *πλύγαροι* vel *μονογάροι* fuerint, dubitari potest, occasionem ambigendi suppeditante dissensu illo, qui inter TACITUM & ADAMUM BREMENSEM reperitur; Ita vero ille: *Germani prope soli Barbarorum singulis uxoribus contenti sunt, exceptis admodum paucis, qui non libidine, sed ob nobilitatem plurimis nuptiis ambiuntur (a).* Hic contra de Svio-Gothis testatur: *quod quisque secundum facultatem virium suarum duas vel tres vel amplius uxores simul habeat: divites & Principes absque numero (b).* Hunc nodum quum alii prætermiserint, alii vero non tam solverint, quam fecerint; de hac controversia nostram paucis aperiemus sententiam. Describit uterque Historicus statum Scandinaviæ, sed sæpe diversimode, quod diversis hi vixerint temporibus. Loquitur TACITUS de primis Patriæ incolis; ADAMUS vero de horum posteris, qui sæculis IX. X. & XI. floruerunt. Enimvero si calculum natorum fun-

fundamenti loco adsumamus, eique superstruamus veterum Scandianorum vivendi rationem, qua in plaustris uxores, liberos & Penates circumferre solebant, nec non minus lautum vitam sustentandi modum; nemo in animum facile inducet, quod singuli mariti plures simul tunc duxerint aut ducere potuerint uxores. Quo tamen ipso non negamus, quin tam Reges nonnulli, quam opulentiores quidam cives libertatem sibi sumserint, plures thori focias sibi quandoque adjungendi (e). At sequenti tempore quum expeditiones militares tam in alias terras, quam in Orientales suscepissent Gothi, exterarum gentium exemplis facile seduci potuerunt ad Polygamiam simultaneam, præsertim quum maritis in prælio occisis, magna esset seminarum viduarum copia. Induciis ita inter duumviros modo citatos obtentis, quæritur: An *Scandia* populosior fuerit ante vel post receptam polygamiam? breviter me expedi- am. Si coloniæ, quæ hinc in varias Europæ partes transierunt, argumentum multitudinis incolarum, ut multi autumant, sint habendæ, ple- rasque harum ante invalescentem Polygamiam fuisse susceptas constat; quæ contra desierunt cum Askmannorum emigratione, quæ tunc contigit, quum Polygamia Scandianis maxime usitata esset. Quare Polygamia ad incrementum civium exiguum confert symbolam.

(a) In *German. Cap. XVIII.* (b) *De situ Dania p. m. 18.* (c) Vid. *RUDBECKII Atlant. Tom. 1. p. 645.*

§. VI.

Inter argumenta multitudinis incolarum in regno aut provincia quadam merito refertur frequentia urbium. Hæ quippe necessariae sunt, tum ut Princeps cives suos facilius in officio contineat, tum ut hi sub illius auspicio conjunctis viribus mutua promoveant commoda, & ingruentia a maleferiatis pericula tempestive depellant. De Germannorum vero populis in universum fatetur TACITUS: *nullas illis urbes habitari; ne pati quidem inter se junctas sedes: colere discretos ac diversos, ut fons, ut campus, ut nemus placuerit* (a). Attamen circa idem tempus vel saltem non multo post extrui coeptas urbes per Scandiam ex antiquis colligi potest monumentis. Huc referimus Sigtunam, Upsaliam, Scaram & paucas forte alias. Post receptam vero fidem Christianam auctus valde fuit urbium numerus; veteres vero ita amplificatae & auctae sunt, ut lætam adventantibus ostenderent faciem. Pro illa autem veterum urbium paucitate, quot ne hodie numeramus? Profecto si ex frequentia oppidorum ad multitudinem incolarum valeat argumentatio, vicies plures nunc sunt in Scandia homines, quam olim conspiciebantur.

(a) In *German. Cap. XVI.*

§. VII.

Quod in culturam agrorum & pratorum mi-
nori

nori cum successu incubuerint Majores nostri, supra monuimus; quibus nunc addimus, quod prius temporibus multa deserta loca eademque amplissima fuerint in Patria, unde colligimus, multitudinem incolarum, opinione quorundam eruditorum fuisse longe minorem. Sic de BRAUT-AMUNDO, Rege Suethiæ, perhibet STURLONIDES, quod ætate ejus, quæ in Sæculum VIII incidit, terræ incultæ fuerint adeo vastæ, ut non nisi plurium dierum itinere peragrari potuerint; quam Patriæ faciem ipse indigne ferens, secures & rastra tractare cives docuerit, opima spolia existimans, agros fegetibus luxuriantes atque ex naturali squalore emergentia rura (a). Idem porro refert, quod cum OLAUS, TRÄTELJA cognominatus, crudelitate Patris INGIALDI ILL-RÅDÆ avito regno fuisset exclusus, post varias persecutiones in occidentalibus Lacus Væneri littoribus confederit, & terrarum illum tractum, qui nunc *Wermelandia* dicitur, primus excoluerit (b). Immo invenimus, quod Helsingia & Jamtia non solum tunc, verum longo etiam post tempore incultæ jacuerint (c); adeoque si pro veteri ævo ex Svethiæ amplitudine subtrahamus spatiosissimas sylvas & solitudines; animum nostrum deinceps subit cogitatio terræ non admodum excultæ aut populosæ.

(a) Vid. *Heims Kringl. Tom. I. p. 43.* (b) Vid. *Libr. & Tom. cit. p. 53.* (c) Vid. *Libr. & Tom. cit. p. 95.*

§. VIII.

Forte autem quispiam dicat, Majorum firma atque robusta corpora augendo civium numero magis fuffeeiffe, adeo ut decem, duodecim & ultra liberos ex unica fufceperint uxore. Veritatem facti non negamus, fed obfervamus tantum, quod adeo fœcunda conjugia in noftris etiamnum oris non fint prorfus infolita. Efto etiam, quod Majores multos ignoraverint morbos, quibus genus noftrum hodie laborat, fimul tamen eximii nunc innotuerunt modi illis medendi; qui cum veteres laterent, hi fape levi de cauffa morborum rigori fuccubuerunt. Denique in commendationem noftri ævi quadrat, quæ monet Dn. VOLTAIRE: *une des raifons, qui ont contribué en général à la population de l' Europe, c' eft que dans les guerres innombrables que toutes ces provinces ont effayées, on n'a point transporté les nations vaincuës (a).*

(a) Vid. L' *Hif. Univerfelle* Tom. V. p. m. 348.

§. IX.

Quamvis allata hætenus a nobis argumenta ad minuendam prægrandem multitudinis veterum incolarum Scandix opinionem, quam multi fibi formant, admodum faciant, forte tamen erunt, qui exiftimant totum hocce rationum fyftema uno alterove convelli poffe argumento. Serram itaque contentionis reciprocaturi, urgent, ingentes illas colonias & denfa hominum examina, quæ ex Scandia quondam egreffa reliquam Eu-

ropam partim inundarunt, partim debellarunt, fatis superque ostendere, Scandinaviam veterem hodierna fuisse multo populosiorum. Nec nos dubitamus, quin magnæ & frequentes hominum turmæ ex hoc orbis angulo, tamquam ex equo Trojano, olim processerint; siquidem antiqua, quæ supersunt, monumenta hoc luculenter probent. At quantæ eadem ab initio fuerint, dum longinquis migrationibus sese accinxerint & antequam alios populos, per quorum terras transierunt, sibi adjunxerint itineris atque expeditionum comites, nondum expiscari potuimus. Profecto quod in mundo hocce præstat natura, idem fere in antiquissimis revolutionibus contigisse, verisimile est. Sicut enim exigua nivis moles, ex cacumine altissimorum montium decidens, tantam cadendo acquirit magnitudinem, tantoque simul fertur impetu, ut arbores, domos, quin & integros vicos, sibi oppositos, sua violentia nonnunquam secum abripiat, & funditus prosternat; ita Gothorum manipulus, qui solum vertere variis de causis decreverat, per longitudoines viarum agmen suum ita sensim auxit, ut magnum sui terrorem omnibus iniecerit. Quare licet minima forte ejus pars turbini, quæ in expeditione quadam erat, Gothiam nostram viderit; attamen quum Gothi auctores & Duces essent plerarumque expeditionum

num, exteri venditarunt, totam hanc hominum nubem ex Gothia fuisse excitam. Optime igitur, sicut nobis videtur, acutissimus HUME: *On peut dire la même chose du Dannemark & de la Suède, & il ne faut pas croire que ces prodigieux essaims de peuples sortis du Nord, qui inonderent toute l'Europe, soit une objection à cette opinion. En effet, quand une nation entière, ou la moitié d'une Nation quitte les lieux de sa demeure pour se transporter ailleurs, il est aisé de concevoir quelle prodigieuse multitude elle doit former, avec quel courage désespéré elle doit assaillir ceux, qui lui sont obstacle. De-la la terreur, qui frappe les esprits des nations envahies; de-la les exagerations des forces & de la valeur des conquérans (a).* Immo quum pleraque Europæ regna ante sæcula haud adeo multa contra subitas hostium incursiones parum essent munita, fieri facile potuit, ut aliquot hominum millia, quos hinc gloria, inde rigida exagitavit necessitas, & quibus proinde firmiter fuit propositum, aut vincere aut mori, maximas res haud ita magnis viribus gesserint. Quare veteres Svecorum colonizæ totum, de quo disquiritur, negotium non conficiunt.

(a) Vid. *D. discours Politiques Tom. 1. p. m. 292.*

§. X.

Sententiæ nostræ adhuc obstare videtur testimonium JORNANDIS, Gothorum in Italia Episcopi, qui expeditiones popularium suorum optime sibi perspectas habuit. Ita vero ille: *Ex hac Scanzia insula, quasi officina gentium aut certe velut vagina*

gina nationum cum Rege suo BERICH Gothi quondam memorantur egressi (a). Incidit ætas hujus Episcopi Ravennensis in sæculum VI. Quisquis autem statum Scandinaviæ ante hoc tempus consideraverit, qualem nobis exhibet STURLONIDES, facile intelligit, Gothos avitis sedibus non ideo fuisse excitos, quod eorum multitudinem amplius non caperet Patria, sed ad crebras has expeditiones excitatos institutis OTHINI II, qui suis pervaserat civibus, veram gloriã nisi strictis gladiis parari non posse, tum etiam quod præcipua religionis pars tunc consisteret in fortitudine atque invicto ad quemvis fortunæ casum animo, gratissimosque in altera felici vita futuros hospites, qui fortiter pro Patria pugnando in acie occubuissent. His stimulis percitos cives amor soli natalis diu continere domi non potuit; sed, quamprimum ætas viresque sinerent, exterarum turbarunt nationes, quarum animi doctrina minus feroci erant imbuti. Recte igitur Scandinavia & officina gentium & vagina nationum salutatur, quamvis, ut in §. antecedente fuit ostensum, qui hinc eruperint hominum turbines ab initio non admodum magni & populosi fuerint.

(a) De Rebus Geticis. Cap. IV.

ERUDITISSIMO DISSERTATIONIS AUCTORI,
AMICO ATQUE POPULARI INTEGERRIMO.

Amitiæ consuetudinisque nostræ ab ipso pulvere Scholastico, ne dicam ab incunabulis inchoatæ, plane immemor essem, si optatam hanc dimitterem occasionem, qua, quanto Tuorum in litteris progressuum perfundar gaudio, publice declarare possum. Eruditum & eximium profecto industriæ Tuæ & indefessæ lectionis in publicum edidisti specimen, & certe labores tui melius impendi non potuerunt, quam in earum rerum indagationem, quarum cognitio delectat simul & juvat. Amplissimus itaque mihi esset campus in Tuas exspatiandi laudes; sed quum mihi non sit ea dicendi vis ac copia, ut quid de Te sentiam verbis queam exprimere, paucas hæcæ lineas, ob temporis angustiam, grati animi testes extare volui ac debui: Tot simul Tibi apprecatus bona, quot ipse, si fortuna Tibi fingere dedisset, exoptare posses. Vale & ama

TUI

studiofissimum
ANDREAM ÖBERG.